

SV lausuntopyyntö VaVa Syksy 2017

1. BAKGRUNDSUPPGIFTER

Vastaajien määrä: 1

Officiellt namn på den som svarar	Namn på den person som antecknat svaret	Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret	Datum för när begäran om utlåtande behandlades i organet	Organets namn
Nykarleby stad	förvaltningsdirektör Tomas Knuts	stadsdirektör Gösta Willman, gosta.willman@nykarleby.fi, tfn 0447219001	4.12.2017	Stadsstyrelsen i Nykarleby

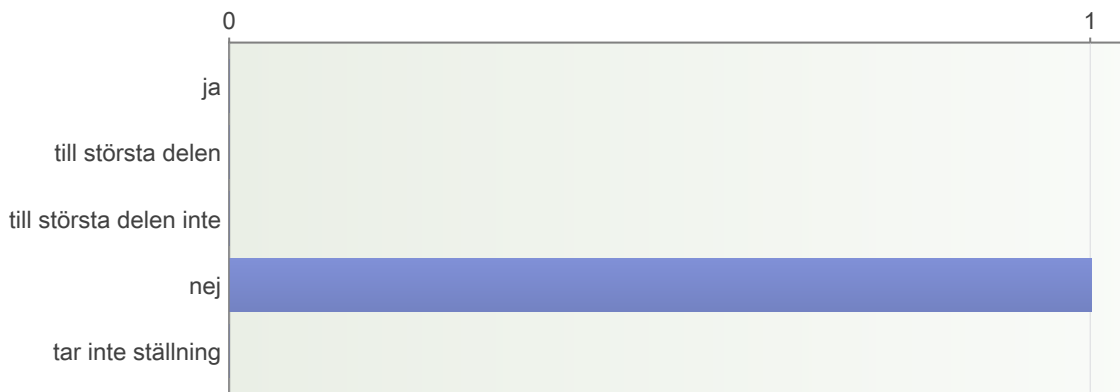
2. Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Kan den föreslagna valfrihetslagen bidra till att minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik?

Vastaajien määrä: 1

4. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Problemet med det befintliga systemet är att olika socioekonomiska grupper använder social- och hälsovårdstjänster på olika sätt. Över hälften av barnen har en privat sjukförsäkring. Merparten av de förvärvsarbetande får sin sjukvård genom företagshälsovården. I jämförelse med de ovan nämnda grupperna är ett ansenligt antal av de klienter som anlitar de bastjänster som produceras av kommuner och samkommuner åldersstigna, låginkomsttagare, kroniskt sjuka och marginaliserade.

I den konsekvensbedömning som gjorts om lagförslaget konstateras att parallella försäkrings-/finansieringssystem i praktiken blir kvar i samma form som för tillfället – användningen av tjänster som tillhandahålls av privata aktörer förväntas inte minska, liksom heller inte de sjukvårdstjänster som tillhandahålls av företagshälsovården. Antalet försäkringar kommer enligt konsekvensbedömningen att antingen öka eller minska. Det att patienterna direkt kan välja ett företag som serviceproducent minskar inte hälso- och välfärdsskillnaderna. De som använder sig av kundsedlar eller personliga budgeter är förmodligen mer högre utbildade och mer välmående än de som inte kan eller vill använda sig av dessa serviceformer.

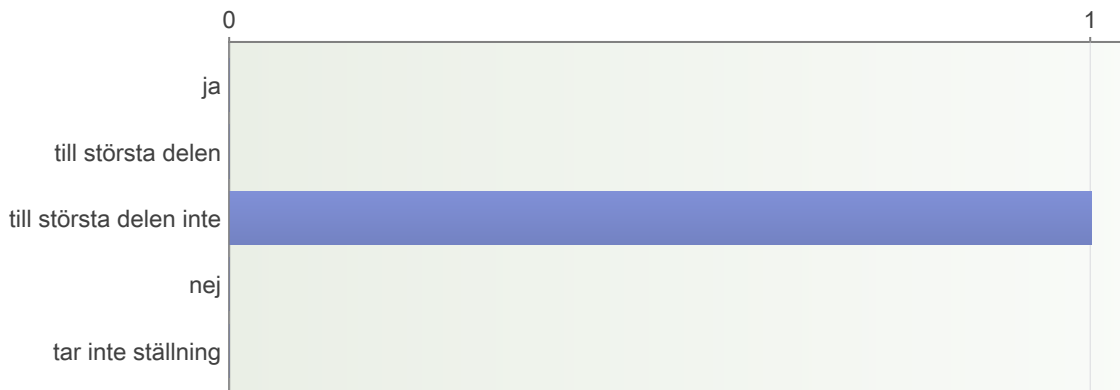
Lagförslaget främjar valfriheten, men det som är viktigare än att valfrihetsalternativen tilltar betraktat ur klientens perspektiv är vad man kommer att kunna få genom sina val (och ur samhällets perspektiv hur dessa val kommer att styra utvecklingen av servicesystemet). Valfriheten kommer att främja tillgången till tjänster ifall resursallokeringen tilltar. Å andra sidan kan resursallokeringen och därmed tillgången till tjänster främjas också utan en valfrihet. Lagförslaget kommer sannolikt inte att främja en jämlik tillgång till tjänster, eftersom de som får sina tjänster via företagshälsovården eller med stöd av försäkringar eller anlitar dessa tjänster med egna medel får mer och snabbare tjänster än vad man får via det offentligt finansierade systemet. Den centrala frågan är huruvida lagen kommer att leda till en minskning av den sjukvård som tillhandahålls av företagshälsovården eller med stöd av försäkringar. För det är det enda sättet för att jämlikheten ska främjas.

För att minska hälso- och välfärdsskillnaderna borde systemet till sin natur vara universalt (ingen skild kanal för förvärvsarbetande), där resurser i högre utsträckning riktas till vården av personer som befinner sig i en svagare ställning och till preventiv handledning samt till starka insatser på preventiv verksamhet. Valfrihetsreformen innehåller inga dylika faktorer och leder därför inte till dylika förändringar.

Valfriheten ökar valfrihetsmöjligheterna närmast i tätorterna, varvid den jämlika tillgången (eller åtminstone tillgängligheten) inte kommer att främjas.

5. 2. Främjar utkastet till valfrihetslag på ett ändamålsenligt sätt kundens möjligheter att påverka de egna tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

6. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

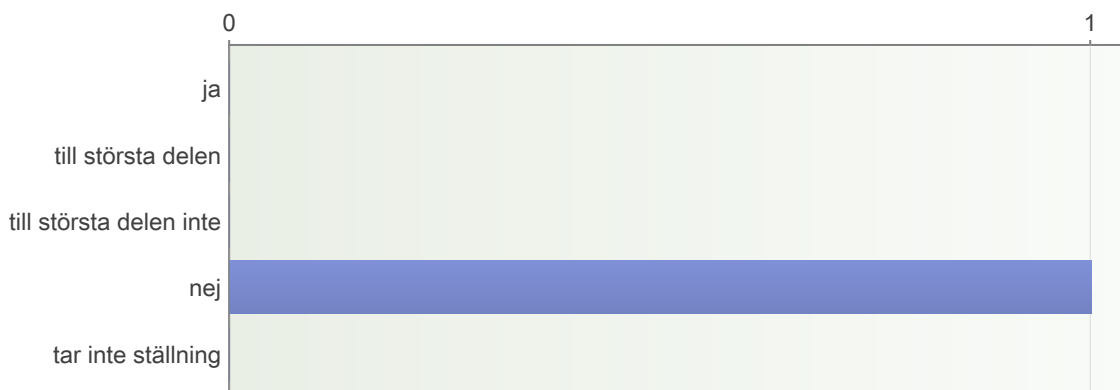
- I den föreslagna lagstiftningen får klienten välja följande serviceproducenter: 1) social- och hälsocentral, 2) mun- och tandvårdsenhet, 3) affärsverk, 4) producent som tillhandahåller tjänster mot kundsedel, 5) producent som tillhandahåller tjänster enligt en personlig budget. Dessutom har patienten rätt att söka vård i ett annat EU-/EES-land.

Med undantag av den personliga budgeten kan klienten emellertid inte genom möjligheten att välja serviceproducent påverka sina egna tjänster. I och med att finansieringen av social- och hälsocentralerna i huvudsak bygger på kapitation måste landskapet noggrant fastställa vilka tjänster som kan tillhandahållas inom ramen för kapitationsersättningen. Det är sannolikt att landskapet kommer att begränsa tjänsterna i likhet med den service som tillhandahålls på de nuvarande hälsovårdscentralerna, vilket kommer att betyda att klientens möjligheter att välja serviceinnehåll minskar.

Även innehållet på de tjänster som tillhandahålls mot kundsedlar måste definieras synnerligen noga, varför patienterna i praktiken inte kommer att få en möjlighet att påverka serviceinnehållet. Det faktum att affärsverk inte får tillhandahålla tjänster mot kundsedlar eller inom ramen för personliga budgeter begränsar patienternas valmöjligheter och är också i övrigt oändamålsenligt.

7. 3. Ger lagutkastet kunden tillräckliga möjligheter att anlita sådana tjänster som lämpar sig för kundens egen situation?

Vastaajien määrä: 1

8. Fritt formulerade kommentarer.

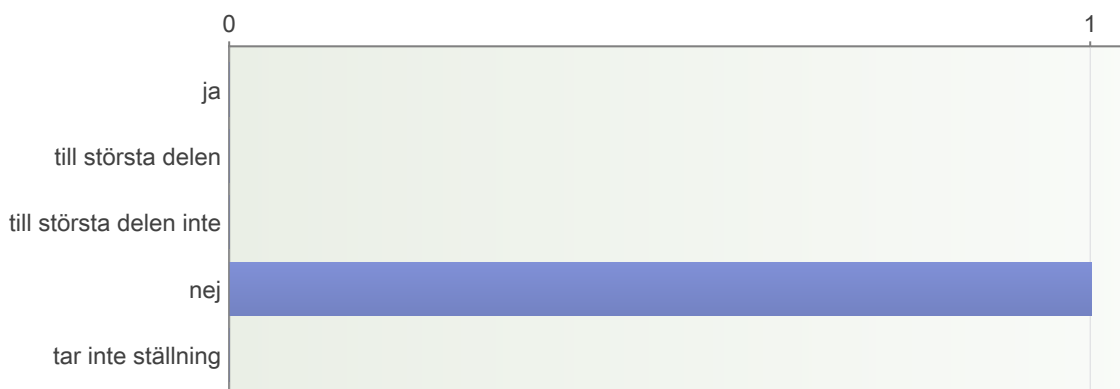
Vastaajien määrä: 1

- Enligt lagförslaget ges klienterna rätt att byta serviceproducent av social- och hälsocentraltjänster med 6 månaders mellanrum. På basis av de pågående valfrihetsförsöken vet man att de personer som tidigare tytt sig till tjänster som tillhandahållits av hälsovårdscentraler snabbt har velat byta tillbaka till hälsocentralen efter bytet till en privat serviceproducent. Klienten borde antingen ges en möjlighet att byta serviceproducent med 3 månaders mellanrum eller så borde bytet vara förknippat med en provotid under vilken klienten får byta producent.

Det faktum att affärsverk inte får tillhandahålla tjänster mot kundsedlar eller inom ramen för personliga budgeter begränsar patientens valmöjligheter och är också i övrigt oändamålsenligt.

9. 4. Om kunden har omfattande servicebehov, ger lagutkastet kunden möjlighet att få tjänster som är samordnade i enlighet med kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

10. Fritt formulerade kommentarer.

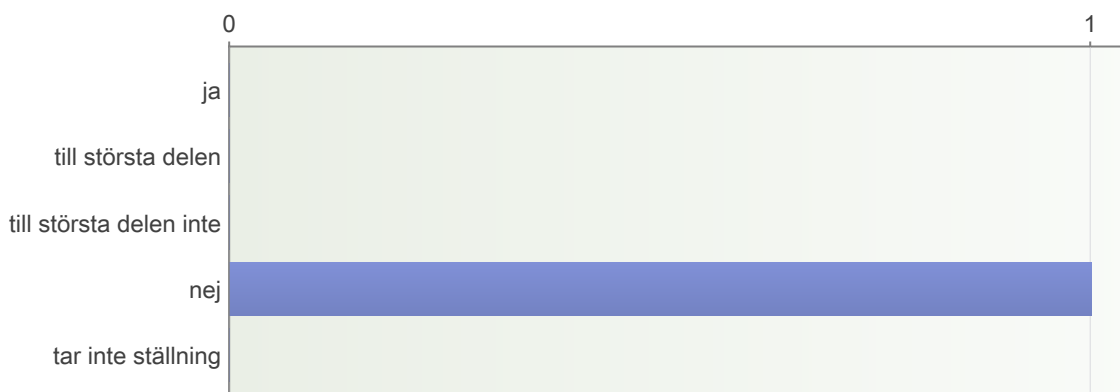
Vastaajien määrä: 1

- Samordningen kan i praktiken genomföras antingen så att landskapets producent erbjuder klienter samordningstjänster (s.k. case manager), vilket gör det möjligt för klienter att också utnyttja de tjänster som tillhandahålls av privata producenter eller så att landskapets affärsverk producerar alla de tjänster som klienten behöver. Ifall samordningen och sammanjämkningen av de tjänster som tillhandahålls för personer med vittomfattande servicebehov inte kan omsättas i praktiken av landskapet på en personlig nivå finns det inga förutsättningar för att dessa överhuvudtaget ska kunna omsättas i praktiken. Personer som är berättigade till en personlig budget och som själva förmår samordna sina tjänster utgör ett undantag från denna huvudregel.

Kundsedeln splittrar klientens tjänster på ett oändamålsenligt sätt, åtminstone i fråga om de tjänster som tillhandahålls av den specialiserade sjukvården, varför användningsändamålet för sedeln borde begränsas i avsevärd utsträckning i jämförelse med det som nu föreslås.

11. 5. Säkerställer lagutkastet en horisontell och vertikal integration av tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

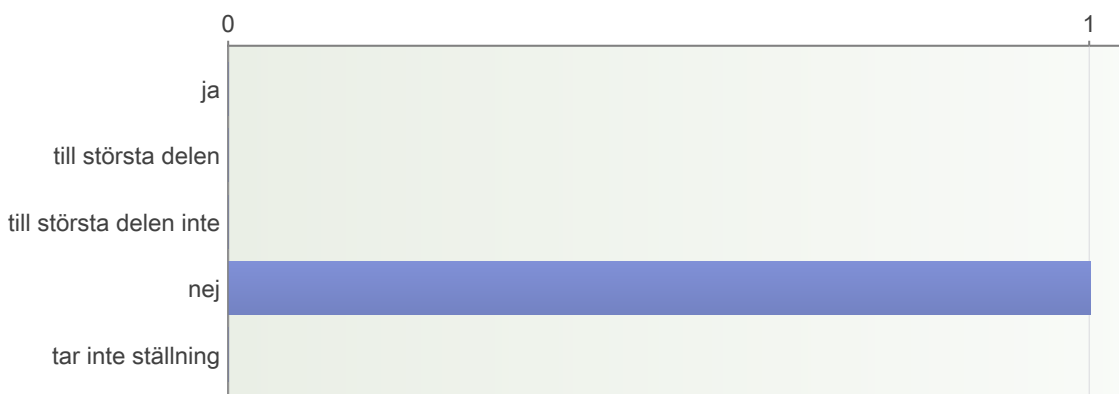
12. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapet bör få producera alla de tjänster som klienten behöver. I fråga om dylika tjänster så omsätts en horisontell och vertikal integration i praktiken. Då en klient väljer en privat social- och hälsocentral eller använder sig av en kundsedel, så förverkligas integrationen sämre än i det nuvarande servicesystemet. Användningen av en privat social- och hälsocentral leder till en vertikal disintegration, eftersom socialvårds- och primärvårdsservicen för närvarande i regel är integrerade, och i vissa områden även den service som tillhandahålls av den specialiserade sjukvården. Användningen av kundsedlar leder till en horisontell disintegration.

13. 6. Ger förslaget landskapen tillräckliga förutsättningar att fullgöra organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

14. Fritt formulerade kommentarer.

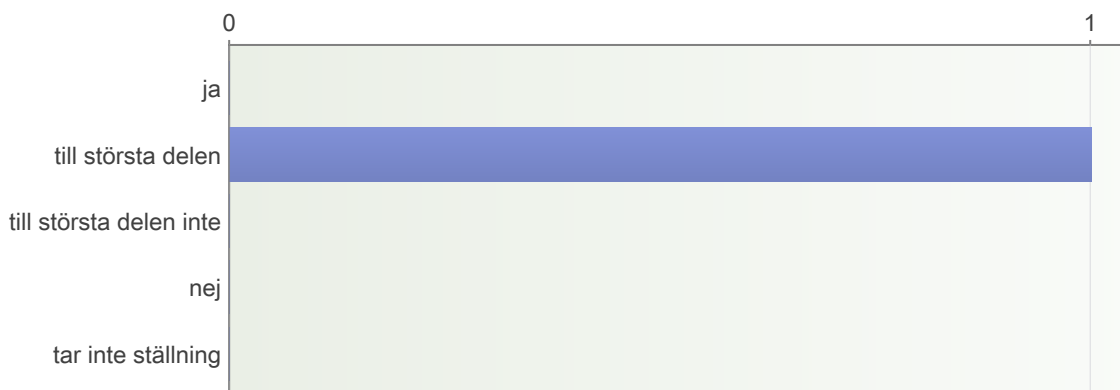
Vastaajien määrä: 1

- Förslaget ger inga förutsättningar för förverkligandet av ett organiseringsansvar. Affärsverket har fått i uppgift att bevilja kundsedlar och personliga budgeter, trots att de utgör de verktyg som ska användas för att organisera servicen. I och med att både kundsedeln och den personliga budgeten har gjorts bindande för affärsverken, kan den som organiserar verksamheten inte styra användningen av tjänster eller kontrollera kostnaderna. Eftersom affärsverket inte kan anpassa sina utgifter i takt med användningen av kundsedlarna och personliga budgeterna, leder det här till en ineffektiv verksamhet och antingen till att landskapets kostnader tilltar eller till att man måste vidta åtgärder som sparar på de kostnader som åsamkas av patienter som är i behov av brådskande och/eller krävande vård.

Klienten kan också använda sig av sin valfrihet och välja ett affärsverk i ett annat landskap (§21), inte bara i valet av en enskild tjänst (§23). Då ett affärsverk i ett annat landskap får fatta beslut som anknyter till kundplanen, har det inga incitament att spara på de kostnader som klienten åsamkar det egna landskapet, vilket åter hämmar landskapets förutsättningar att bära sitt organiseringsansvar.

15. 7. Främjar lagutkastet en förändring av verksamhetssätten och ibruktagande av nya serviceinnovationer?

Vastaajien määrä: 1

16. Fritt formulerade kommentarer.

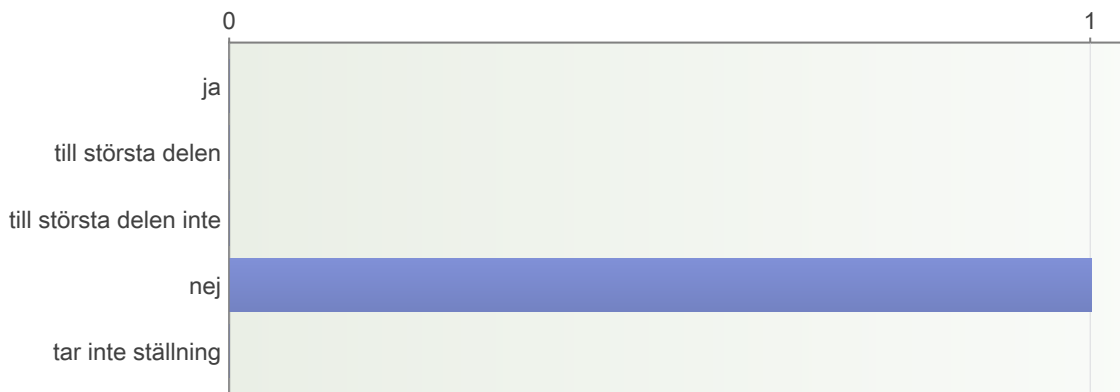
Vastaajien määrä: 1

- Beredningen i landskapet har redan i det här skedet åstadkommit förändringar på systemnivån i den verksamhet som tillhandahålls av kommuner och samkommuner. Om lagförslaget omsätts i praktiken kommer det sannolikt att leda till synnerligen stora förändringar i de rådande tillvägagångssätten. Frågan är också förknippad med avsevärda risker. Det är inte alls sagt att de ändrade tillvägagångssätten kommer att bli enbart positiva med tanke på klienten eller i synnerhet med tanke på samhället.

Innovativiteten är i slutändan beroende av på vilka grunder klienterna väljer serviceproducenter och hur serviceproducenterna kan utveckla deras verksamhet inom ramen för sin finansiering. I princip kommer social- och hälsocentralerna i och med kapitationsfinansieringen att få ett incitament att introducera serviceinnovationer. Om patienterna ändå hellre väljer ”mera traditionella” tjänster kommer innovativiteten snabbt att tryta. Dessutom är det mycket lättare för social- och hälsocentraler att tillhandahålla ”en begränsad vård” än att innovera nya tjänster. Innovativiteten på affärsverket kan bli ringare i och med striden om inkomster och sakkunniga.

17. 8. Ger utkastet till valfrihetslag tillsammans med de övriga delarna av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro?

Vastaajien määrä: 1

18. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

-

Verkställandet av förslaget till valfrihetslag riskerar att leda till en kostnadsökning. Öppnandet av marknaden kommer att öka serviceutbudet i tätorter. Landskapets affärsverk kommer inte att kunna anpassa verksamheten och kostnaderna i en situation där det råder en fluktuerande efterfrågan, varför det under en övergångsperiod kommer att råda en överkapacitet. Å andra sidan är landskapet ålagt att tillhandahålla tjänster i områden som företagsekonomiskt inte är lönsamma, vilket igen kommer att öka kostnadstrycket.

I konsekvensbedömningen av lagförslaget har man räknat upp 41 faktorer som enligt utsago kommer att leda till en större ökning av kostnaderna i jämförelse med det nu rådande läget. I konsekvensrapporten föreslår man att kostnadsstegringen ska tyglas med fasta ersättningar, digitaliseringsåtgärder och uppsägningar. Å andra sidan konstaterar man i konsekvensbedömningen att lagförslaget inte kommer att leda till arbetslöshet, dvs. att man inte kommer att kunna sänka kostnaderna genom uppsägningar. Tillgodogörandet av digitaliseringen är något som är nödvändigt för att man ska kunna erbjuda det åldrande och mer krävande klientelet tillhöriga tjänster, men tyvärr finns det varken nationellt eller internationellt några uppgifter som påvisar att digitalisering skulle tygla stegringen av kostnaderna. Med hjälp av en fast budget kan man sträva efter att skära ned kostnaderna, men såsom grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande i somras: "Speciallagstiftningen om grundlagsskyddade social- och hälso-tjänster som tryggas i 19 § i grundlagen bygger för sin del på ett behovsbaserat system, där varje person som omfattas av lagens tillämpningsområde har rätt till de tjänster som han eller hon enligt en yrkesutbildad persons bedömning behöver. I propositionsmotiven hänvisas till ställningstaganden av högsta förvaltningsdomstolen och de högsta laglighetsövervakarna, enligt vilka man inte genom budgeten kan begränsa tillgången till lagstadgade tjänster (s. 685). Grundlagsutskottet vill betona betydelsen av denna synpunkt. Av 19 och 22 § i grundlagen följer att staten också för landskapens del ska se till deras finansiella förutsättningar att tillgodose de grundläggande rättigheterna."

19. 9. I 3 kap. i utkastet till valfrihetslag föreslås bestämmelser om direktvalstjänster, dvs. de social- och hälsovårdstjänster för vilka kunden direkt kan välja tjänsteproducent. 9a. Tryggar de bestämmelser som gäller landskapets affärsverks produktion av direktvalstjänster (bl.a. 16 §) en jämlig tillgång till tjänster under alla omständigheter?

Vastaajien määrä: 1

20. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapets affärsverk är ålagda att tillhandahålla samtliga social- och hälsovårdstjänster. Affärsverket kan planera sitt servicenätverk så att en jämlig tillgång till tjänster blir omsatt i praktiken. För att förmå tillhandahålla vittomfattande tjänster behöver affärsverket emellertid en tillräcklig finansiering och personal. Såvitt en anseilig del av klienterna väljer en privat social- och hälsocentral, vars verksamhetspunkter sannolikt kommer att koncentreras till tillväxtcentra, kommer det här att begränsa affärsverkets möjligheter att geografiskt tillhandahålla vittomfattande tjänster. Den eventuella konkurrensen om personal – förmodligen framförallt om läkare – vilket kan hämma affärsverkets förutsättningar att överhuvudtaget tillhandahålla bastjänster – utgör ett ännu större problem.

21. 9b. Är det lagstadgade tjänsteutbud för social- och hälsocentraler som det föreskrivs om i 18 § i lagutkastet ändamålsenligt till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

22. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

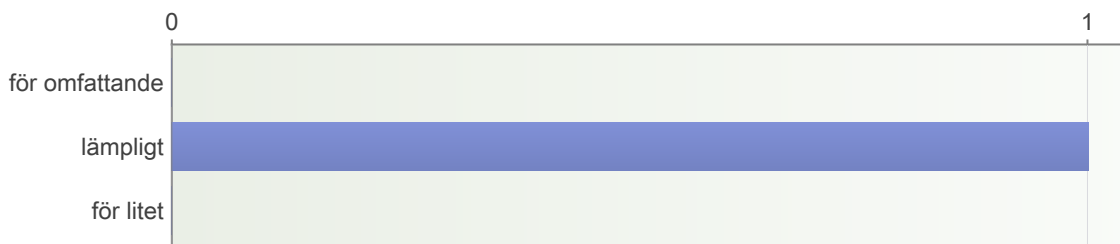
-

Specialistläkarnas mottagningskyldighet bör tas bort från förslaget.

De föreslagna specialiteterna är delvis oändamålsenliga. I praktiken finns det inte ens längre några allmänmedicinare, de har alla antingen specialiserat sig i någon snävare specialitet eller i praktiken annars bara fokuserat sig på en snävare sektor. Det här kravet skulle förutsätta att tyngdpunkten i specialistutbildningen avsevärt ändras! En ögonläkare behöver i praktiken en synnerligen dyr utrustning som svårligen kan förflyttas från en plats till en annan, varför man ändå vore tvungen att remittera ett avsevärt antal patienter som undersökts av ögonläkare med lätt utrustning till sjukhusets poliklinik, vilket gör att verksamheten varken är produktiv eller ändamålsenlig. I fråga om decentraliserade specialistsjukvårdstjänster borde man heller inte gynna enskilda social- och hälsocentraler, samtidigt som det skulle vara svårt och ineffektivt att stöda alla social- och hälsocentraler.

23. 9c. Är det lagstadgade tjänsteutbud för mun- och tandvårdsenheter som det föreskrivs om i 18 § i lagutkastet ändamålsenligt till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

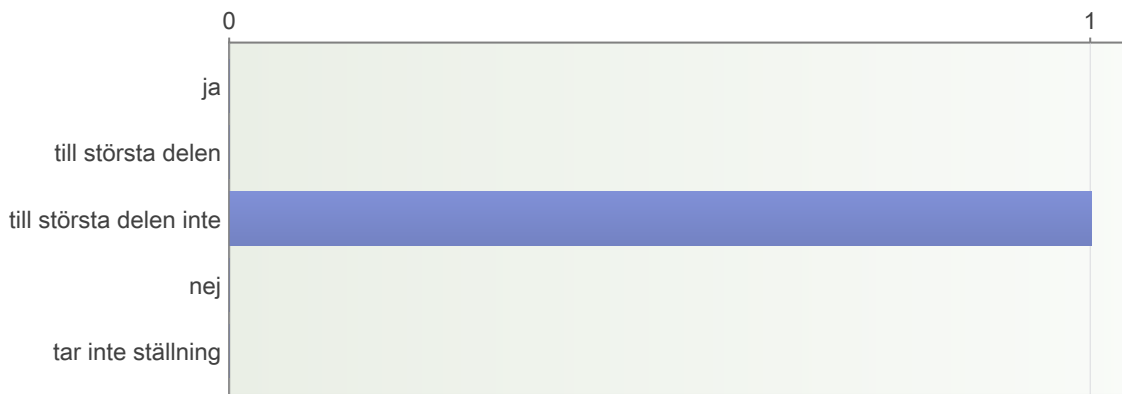

24. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

25. 9d. Är bestämmelserna om social- och hälsocentralernas direktvalstjänster i 18 § i lagutkastet tillräckligt klara i fråga om vilka tjänster som hör till direktvalstjänsterna och vilka tjänster som inte är direktvalstjänster och produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

26. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder på vilka landskapen bestämmer de tjänster på primärnivå och på utvidgad primärnivå som produceras vid social- och hälsocentralerna?

Vastaajien määrä: 1

-

För att omsätta klientens valfrihet i praktiken, men också för att öppnandet av marknaden tydligare ska kunna omsättas i praktiken, måste den mottagningsverksamhet som tillhandahålls inom primärvården av allmänläkare och skötare samt mun- och tandvården inbakas på föreslaget sätt i den verksamhet som bedrivs på social- och hälsocentralen.

En utvidgning av verksamheten till övriga delar äventyrar integrationen och kostnadshanteringen.

27. 9e. Är bestämmelserna om mun- och tandvårdens direktvalstjänster i 18 § i lagutkastet tillräckligt klara i fråga om vilka tjänster som hör till direktvalstjänsterna och vilka tjänster som inte är direktvalstjänster och produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

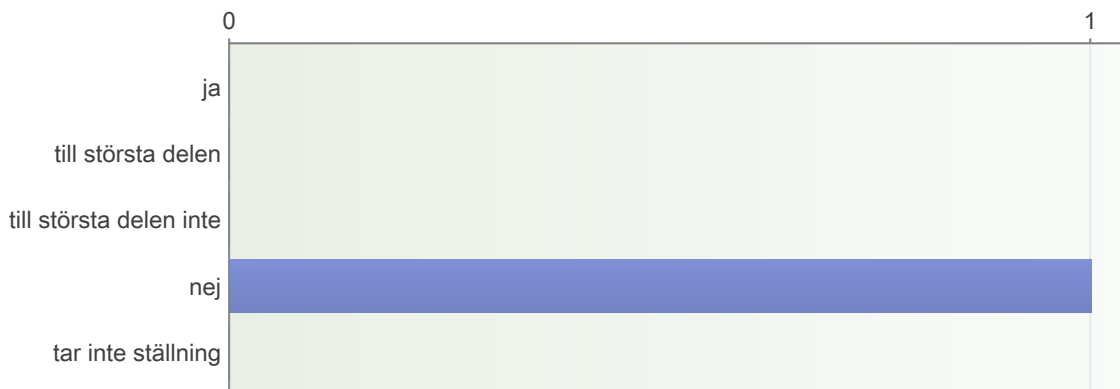

28. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder enligt vilka det närmare bestäms vilka tjänster som produceras vid mun- och tandvårdsenheterna?

Ei vastauksia.

29. 9f. Är bestämmelserna (bl.a. 18 § och 37 §) ändamålsenliga och tillräckliga med tanke på socialvården?

Vastaajien määrä: 1

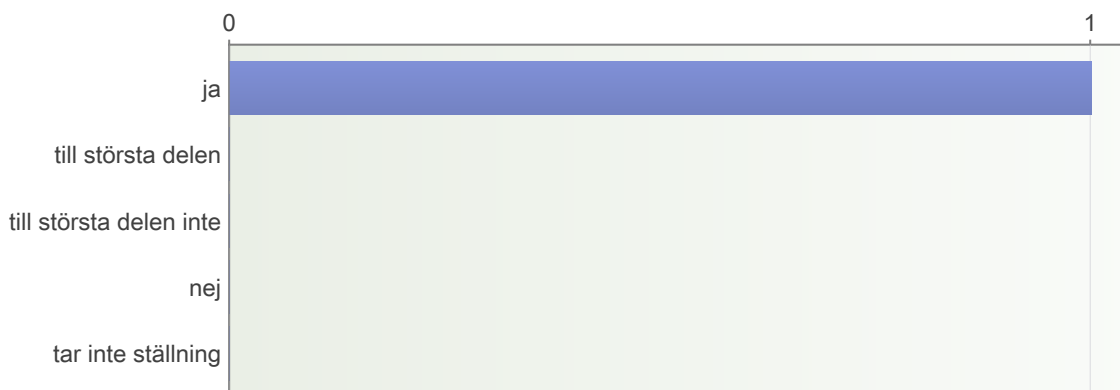
30. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Uppgiftsfördelningen och ansvarsfrågorna är diffust uttryckta. Socialvården bör entydigt höra till de uppgifter som sköts av landskapets affärsverk.

31. 10. I 4kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om kundens möjligheter att välja ett landskaps affärsverk. 10a. Ger 21 § i lagutkastet kunden ändamålsenliga möjligheter att välja affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

32. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Vi hänvisar till vårt svar i punkt 6:

Klienten kan också använda sig av sin valfrihet och välja ett affärsverk i ett annat landskap (§21), inte bara i valet av en enskild tjänst (§23). Då ett affärsverk i ett annat landskap får fatta beslut som anknyter till kundplanen, har det inga incitament att spara på de kostnader som klienten åsamkar det egna landskapet, vilket åter hämmar landskapets förutsättningar att bära sitt organiseringsansvar.

33. 10b. Ger 22 och 23 § i lagutkastet kunden ändamålsenliga möjligheter att välja tjänstenhet/enheter vid ett affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

34. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

35. 11. I 5 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av kundsedel för att öka kundens valfrihet. 11a. Är den kundsedel som det föreskrivs om i 24 § i lagutkastet ändamålsenlig till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

36. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Punkt 8) och 10) i 24 § mom 1 som berör den specialiserade sjukvården bör tas bort från förslaget.

Kundsedeln omfattar nu 1/2–2/3 av sjukhusens verksamhet. En så här omfattande användning av kundsedlar grusar den specialiserade sjukvårdens servicenät och leder till en synnerligen betydande försämring av servicetillgången och -kvaliteten då den jämförs med det nu rådande läget.

Den verksamhet som bedrivs inom den specialiserade sjukvården har framförallt avsevärda kvalitativa skalfördelar, men också skalfördelar som är förknippade med kostnadseffektivitet. Av denna anledning skulle det vara ändamålsenligt att centralisera verksamheten till enheter som har en stor verksamhetsvolym. Det här skulle möjliggöra en långtgående specialisering exempelvis inom en del av cancerkirurgin, vilket igen skulle resultera i bättre vårdresultat. Om kirurgisk verksamhet produceras mot kundsedlar inom andra än synnerligen noggrant begränsade områden kommer de fungerande vårdkedjorna att grusas, samtliga aktörers volym att minska samt både kvaliteten och kostnadseffektiviteten att hämmas.

Inom kirurgin strävar man i allmänhet efter att den läkare som genomför ingreppet själv bedömer patientens tillstånd. Då det enligt förslaget till valfrihetslag blir så att en läkare vid landskapets affärsverk bedömer huruvida patienten är i behov av fortsatt vård och således av en kundsedel, betyder det här i praktiken ett extra specialistbesök i jämförelse med ett läge där den ifrågavarande läkaren själv genomför åtgärden. Därutöver förutsätter kundsedelsverksamheten mycket noggranna servicebeskrivningar om vad kundsedeln omfattar och inte omfattar. Dessa faktorer, tillsammans med rapporteringen av kundsedelsverksamheten och bedömningen av korrektheten, leder till synnerligen betydande transaktionskostnader. Dessa tilltar alltmer i och med den teknik och förvaltning som behövs i anslutning till dessa faktureringsförbindelser, då landskapets affärsverk måste ha en fakturerings- och dataöverföringsförbindelse till varje serviceproducent som tillhandahåller tjänster mot kundsedlar. Annars behövs inga dylika förbindelser.

Såsom det konstaterats ovan skulle användningen av kundsedeln i föreslagen form sannolikt leda till att ett avsevärt antal läkare skulle övergå till privata producenter. Det här skulle redan i sig självt öka kostnaderna, eftersom läkarna skulle lockas till en ny arbetsgivare antingen med bättre arbetsvillkor eller med en mindre bundenhet till arbetet. Övrig personal – sjukskötare och framförallt stödservicepersonal – skulle inte övergå i samma omfattning, varvid landskapet skulle bli tvunget att avskeda denna personal. Ifall läkarna mot förväntan inte skulle övergå till den privata sektorn – såsom vissa har påstått – skulle det här leda till ett större anpassningsbehov eller en kostnadsstegring i och med den ineffektiva produktionen, där man för att upprätthålla jourberedskapen skulle vara tvungen att ha anställd personal som inte dagtid skulle kunna sysselsättas fullt ut.

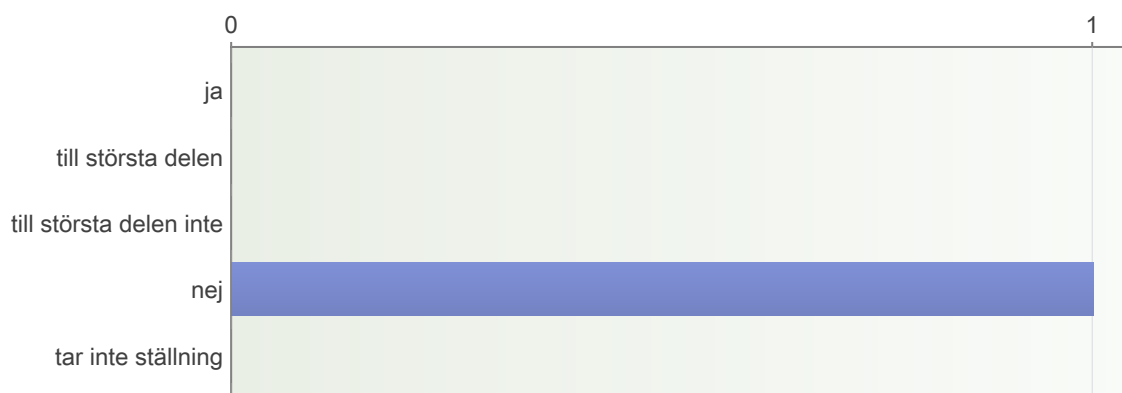
Finland är som medlem av den europeiska unionen ålagd att lyda direktivet om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. En omfattande användning av kundsedlar kommer att locka utländska hälso- och sjukvårdsproducenter till Finland, och kundsedlarna bör göra det möjligt att söka vård även utomlands. Det här betyder att en del av verksamheten flyttas utom räckhåll för de finländska myndigheterna.

Trots det förslag som framförs i utkastet till valfrihetslag om kundplaner och integrationsskyldigheter som ställs på dem som ordnar servicen kommer en omfattande användning av kundsedlar leda till att ingen ansvarar för den övergripande vården av patienter som är i behov av många olika tjänster.

Enligt 24 § mom 1 punkt 7 (detaljmotivering, s. 22) ska kundsedeln också omfatta utredningar av rehabiliteringsbehov. Utredningen av behovet bör kvarstå hos social- och hälsocentralerna, mun- och tandvårdsenheterna samt affärsverken.

37. 11b. Har landskapets affärsverk utifrån de begränsningar som det föreskrivs om i 24 § 2 och 3 mom. förutsättningar att trygga tillräckliga tjänster på ett kostnadseffektivt sätt?

Vastaajien määrä: 1

38. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

-

Enligt 2 mom. kan landskapet begränsa omfattningen av ibruktagandet av kundsedlar, om det är nödvändigt för att tjänstehelheterna ska fungera eller för att tjänsterna ska kunna ordnas kostnadseffektivt. Kundsedlar får inte användas om klient- eller patientsäkerheten kan äventyras. I lagförslaget har ansvaret för kundsedlarna ålagts landskapets affärsverk. Det är minst sagt oklart på vilket sätt landskapet kan begränsa den skyldighet som ålagts dess affärsverk. Även om det fanns ett dylikt sätt kan ett äventyrande av klient- och patientsäkerheten inte med säkerhet påvisas innan klient- och patientsäkerheten redan har äventyrats i samband med användningen av en kundsedel. Den sannolikaste mekanismen där klient- och patientsäkerheten äventyras är då en privat serviceproducent tillhandahåller en undermålig service. En dylik möjlighet kan inte på något vis med säkerhet uteslutas i förväg. En annan mekanism där klient- och patientsäkerheten, servicehelheter eller kostnadseffektiviteten hos tillhandahållna tjänster kan äventyras är om personer med nyckelkompetens på affärsverket eller övrig personal på affärsverket i omfattande utsträckning övergår till producenter som tillhandahåller tjänster mot kundsedlar. Naturligtvis kan man inte vara viss om att personalen övergår innan det inträffat. Enskilda kundsedlar leder inte till oöverkomliga problem inom något serviceområde, men det är fullständigt omöjligt att i förväg bedöma hur omfattande användningen av kundsedlar ska vara för att det ska leda till problem som leder till personalförflyttningar.

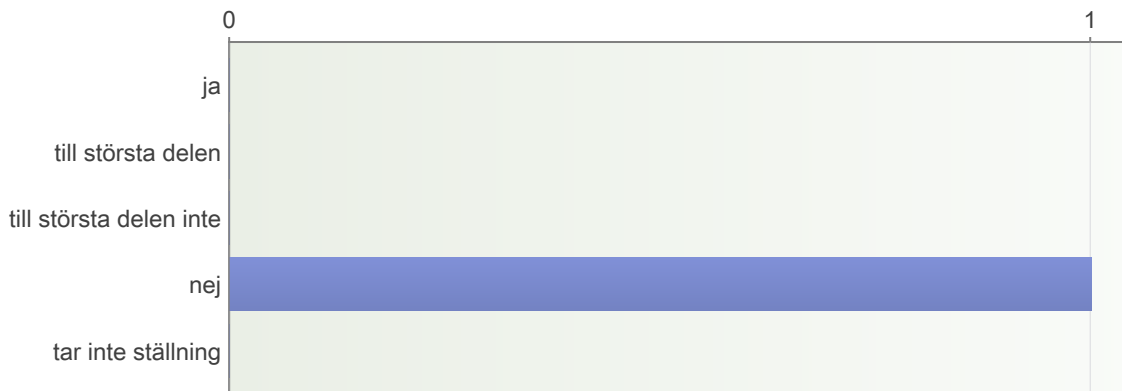
Enligt 3 mom. får landskapet inte ta i bruk kundsedlar i fråga om sådana i 1 mom. 10 och 11 punkten avsedda tjänster där ibruktagandet av kundsedlar kan äventyra affärsverkets fullgörande av dess lagstadgade uppgifter. En dylik situation realiseras då personer med nyckelkompetens på affärsverket eller övrig personal på affärsverket i omfattande utsträckning övergår till producenter som tillhandahåller tjänster mot kundsedlar. Naturligtvis kan man inte vara viss om att personalen övergår innan det har inträffat. Då har problemet redan uppstått och personalen vill nödvändigtvis inte återvända till affärsverket, trots att serviceproducenten inte längre skulle beviljas rätt att tillhandahålla service mot kundsedlar.

Det kommer förmodligen att ständigt finnas talrika besvär i olika rättsinstanser inlämnade av privata serviceproducenter där de ifrågasätter de grunder som landskapets affärsverk fastställt för begränsningen av

användningen av kundsedlar samt att dessa besvär kommer att hämma beslutsfattandet i kritiska lägen (t.ex. då ett affärsverk riskerar att bli av med ett omfattande antal läkare), vilket kommer att resultera i att de skyddsbestämmelser som finns i valfrihetslagen faktiskt inte kommer att trygga affärsverkets kostnadseffektivitet och därmed inte dess existensförutsättningar.

39. 11c. Är bestämmelserna i 24 § i lagutkastet tillräckliga för att trygga ett riksomfattande och regionalt servicesystem inom den specialiserade sjukvården.

Vastaajien määrä: 1

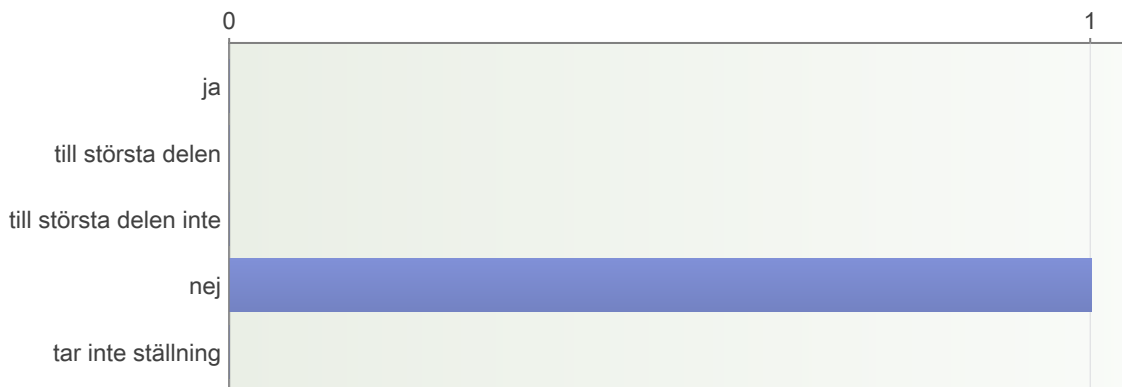

40. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

41. 11d. Är bestämmelserna om kundsedlar ändamålsenliga med tanke på kundens ställning och rättigheter?

Vastaajien määrä: 1

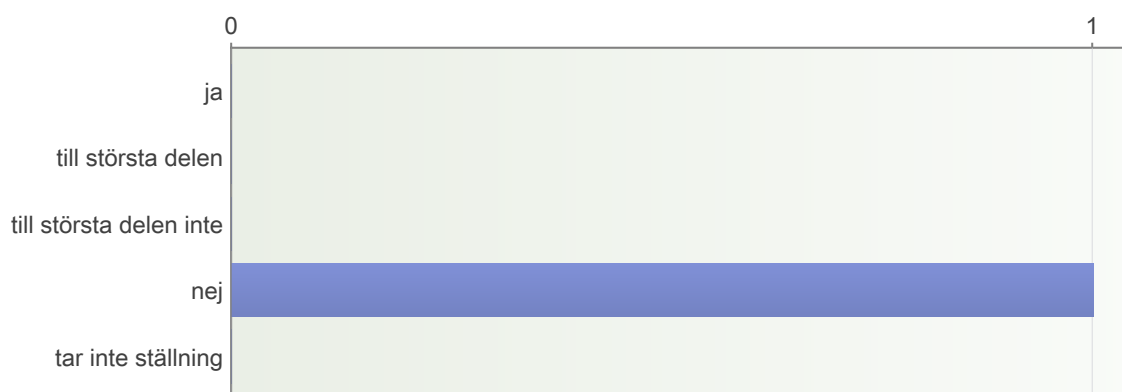
42. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Beträktat från klientens perspektiv är det inte ändamålsenligt att klienten inte kan välja landskapets affärsverk som producent av service som ges mot kundsedel. Det här minskar valfriheten och leder med tanke på klienten till en komplicerad process, där klienten för att få bli betjänad av affärsverket måste vägra ta emot en kundsedel som klienten enligt lag ska erbjudas. Klienten måste definitivt få välja landskapets affärsverk som producent av tjänster som tillhandahålls mot kundsedlar.

43. 11e. Säkerställer systemet med kundsedlar att landskapet har tillräckliga möjligheter till styrning och inflytande med tanke på fullgörandet av organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

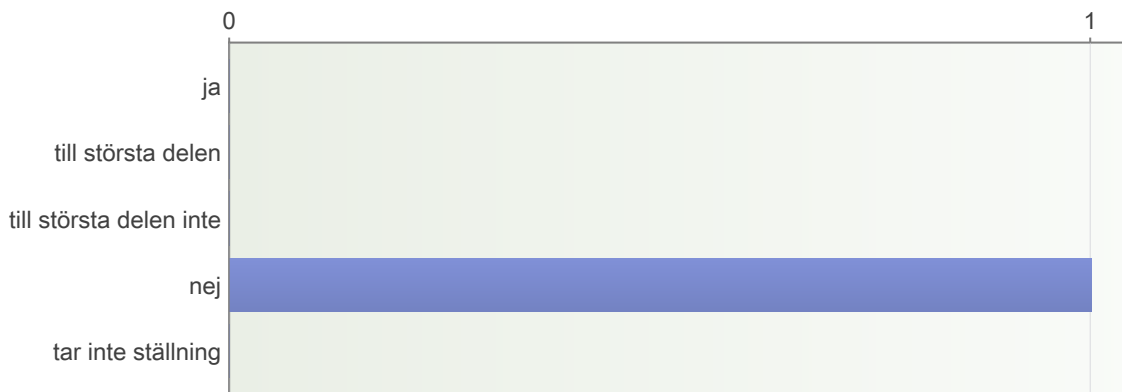
44. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Ansvaret för resursallokeringen ligger enligt strukturmodellen hos landskapsfullmäktige. Det föreslagna systemet ger inga praktiska möjligheter att styra och övervaka systemet.

45. 12. I 6 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av personlig budget för att öka kundens valfrihet. Ger bestämmelserna kunden tillräckliga möjligheter att påverka genomförandet av de tjänster som kunden behöver?

Vastaajien määrä: 1

46. Fritt formulerade kommentarer.

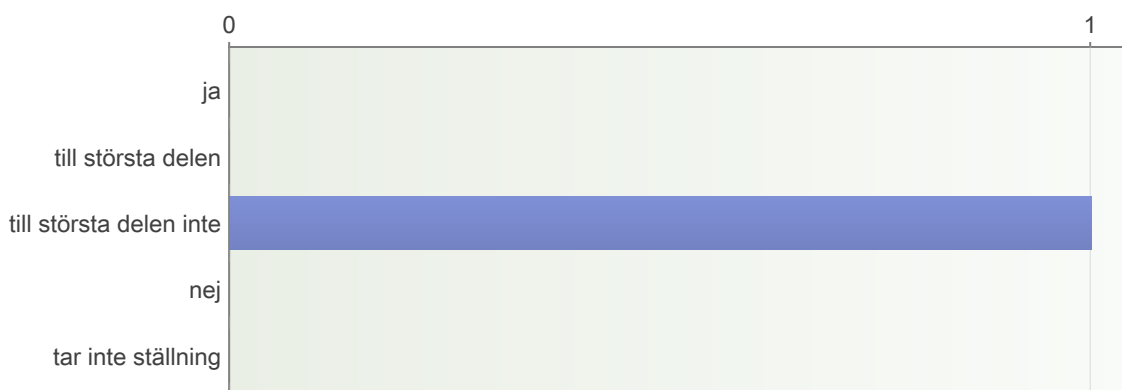
Vastaajien määrä: 1

-

Enligt lagförslaget kan en klient inte anlita tjänster som tillhandahålls av landskapets affärsverk med en personlig budget. Det här begränsar klientens reella valfrihet och är också i övrigt oändamålsenligt. Den personliga budgeten omfattar en stor mängd klienter som i nuläget använder sig av tjänster som tillhandahålls av kommuner eller samkommuner och som förmodligen skulle vilja använda motsvarande tjänster då de har överförts till landskapets affärsverk. Ifall klienten blir tvungen att göra ett reellt val redan i det skede då budgeten beviljas (genom att vägra ta emot en personlig budget till de delar då den omfattar tjänster som tillhandahålls av affärsverket), har klienten ringare möjligheter att påverka hur de tjänster som klienten behöver ska omsättas i praktiken.

47. 13. I 7 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om rådgivning och handledning samt bedömning av servicebehovet för kunden. I 5 § i lagutkastet föreslås dessutom bestämmelser om en kundplan som ska utarbetas för kunden. Tryggar bestämmelserna tillräckligt väl kundens rättigheter och genomförandet av tjänsterna på ett sätt som motsvarar kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

48. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- En kundplan är något som är värt att understödjas, men kommer att utöka affärsverkets skyldigheter, samtidigt som affärsverkets disponibla ekonomiska resurser och kompetens minskar i och med bruktagningen av kundsedlar och personliga budgeter. Det här betyder att kundplanen inte nödvändigtvis kommer att kunna förverkligas i en önskad omfattning. Det finns heller inga garantier för att kundplanerna hörsammassas i praktiken, även om en dylik skyldighet utfärdas i lag. I och med att kundplanen inte kontrolleras av (och inte i praktiken kan höra till) någon specifik aktör så kommer eventuella brister fram endast via klagomål eller tillsyn. Det här betyder å ena sidan att problemet redan har uppstått och å andra sidan att bara en liten del av problemen blir upptäckta. Med tanke på klienten skulle det vara mera ändamålsenligt om klienten i det läge då hon eller han är i behov av många sammankopplade tjänster skulle få dem tillhandahållna av landskapets affärsverk.

En kundplan är inte ett nära nog tillräckligt verktyg för att avlägsna de olägenheter som valfriheten åstadkommer i form av en decentraliserad serviceproduktion, även om den kommer att minska dem.

I synnerhet i en situation där en klient lider av rikligt med sjukdomar som behandlas på en social- och hälsocentral och där bara en synnerligen specifik sjukdom som t.ex. behandlas på affärsverkets ögonenhet i praktiken kan leda till att affärsverket i en synnerligen stor omfattning blir tvungen att ta ansvar för en kundplan där vården i det läget bara till en liten del sköts hos verket. Det här sysselsätter affärsverkets läkare på övriga specialiteter i onödan och leder till en ineffektivitet då dessa övriga läkare inte ändå delta i vården av patienten

49. 14. I 8 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om förfaranden för godkännande av och avtal med tjänsteproducenterna. 14a. Är bestämmelserna om förfarandena för godkännande ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

50. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Med beaktande av naturen hos den verksamhet som bedrivs inom hälso- och sjukvården borde man i tjänsteproducentlagen alltid kräva att en förhandsgranskning genomförs innan en producent införs i registret över godkända serviceproducenter.

51. 14b. Säkerställer bestämmelserna om förvaltningsbeslut och ställande av villkor (42 §) tillräckliga möjligheter att fullgöra landskapets organiseringsansvar?

Vastaajien määrä: 1

52. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

53. 14c. Är bestämmelserna om avtalsförfarandena ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

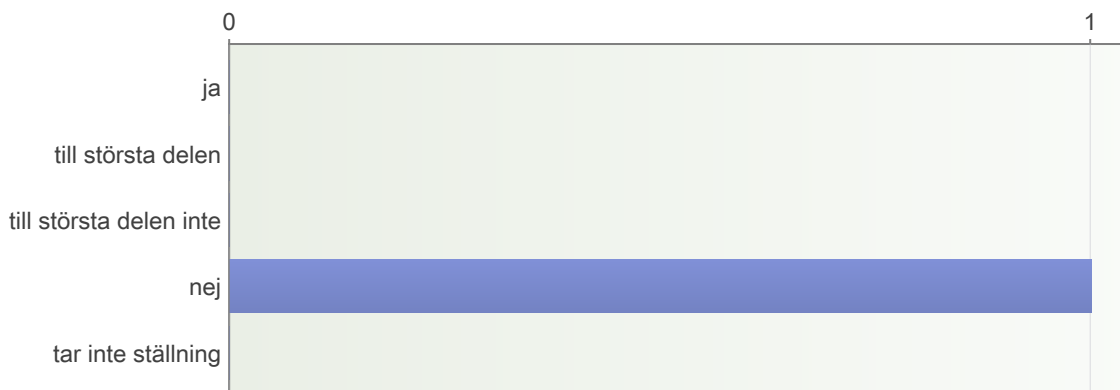

54. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

55. 15. I 9 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om tjänsteproduktionen och tjänsteproducenternas skyldigheter. Är bestämmelserna ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

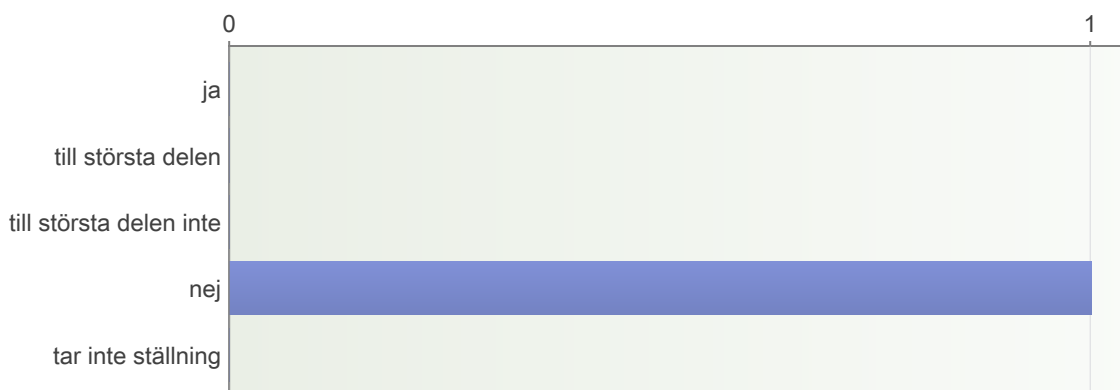

56. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

57. 16. I 10 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om de ersättningar som ska betalas till tjänsteproducenterna. 16a. Beaktas kundernas olika servicebehov och de kostnader som de ger upphov till i tillräcklig grad i andelen fast ersättning till social- och hälsocentralerna och de faktorer som bestämmer den?

Vastaajien määrä: 1

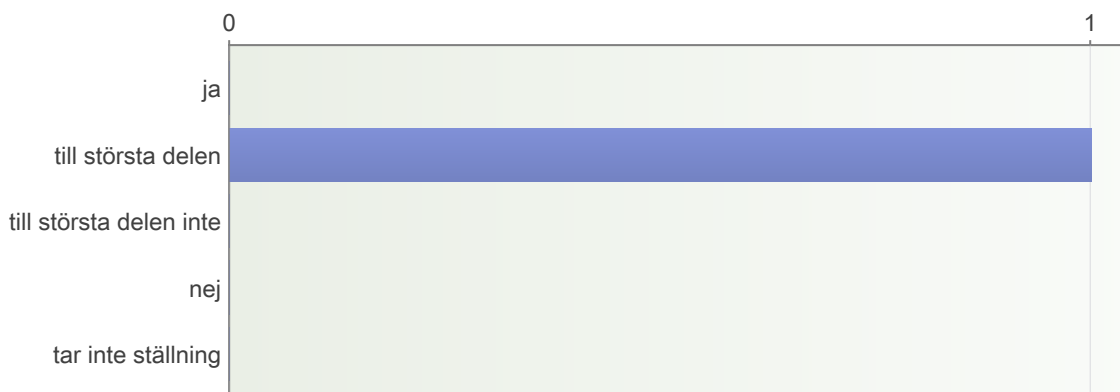
58. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- I lagförslaget eller i dess motiveringsdel beskriver man inte hur de faktorer som används för fastställandet av social- och hälsocentralens fasta ersättningar ska beakta klienternas olika servicebehov och de kostnader som dessa föranleder. I 65§ räknar man upp behovsfaktorerna för direktvalstjänsterna, men nämner inte hur de ska räknas och på vilket sätt faktorerna beaktar klienternas olika servicebehov och de kostnader som dessa föranleder. Det kan antas att klienternas varierande servicebehov inte kan beaktas i tillräcklig omfattning vid fastställandet av en fast ersättning. Det här igen betyder att ersättningen för en del klienter blir för låg, medan den för andra blir för hög. Det här uppmuntrar serviceproducenter till att marknadsföra tjänster till de klienter som inbringar en god avkastning, vilket sannolikt kommer att innebära att klientelet på det stora hela kommer att fördelas liksom i nuläget: Friskare patienter vårdas av privata producenter, medan den offentliga sektorn ansvarar för de tjänster som tillhandahålls för multisjuka klienter och klienter med försvagad funktionsförmåga.

59. 16b. Är bestämmelserna om de övriga ersättningarna ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

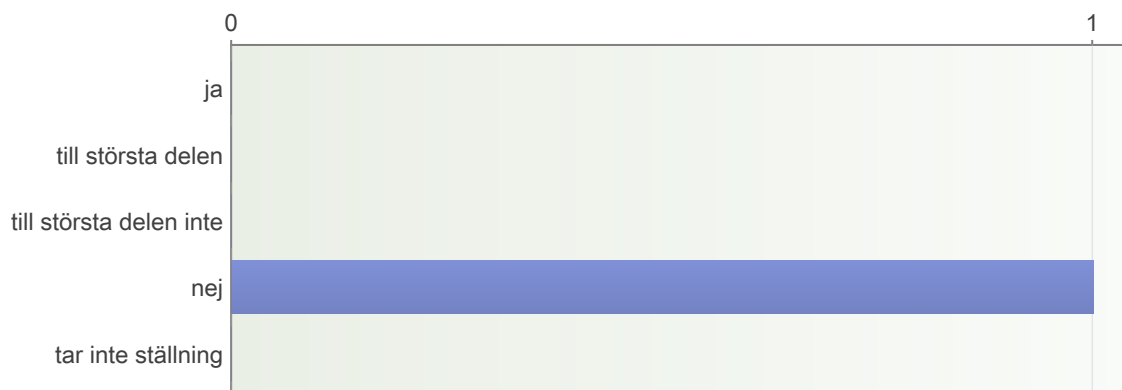

60. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

61. 16c. Säkerställer bestämmelserna att de social- och hälsocentraler som drivs av landskapens affärsverk och de privata social- och hälsocentralerna har lika verksamhetsförutsättningar?

Vastaajien määrä: 1

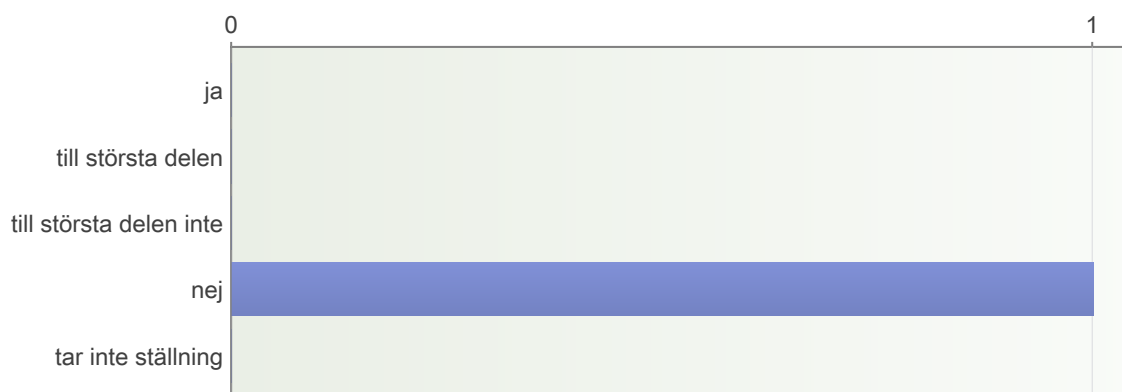

62. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

63. 17. I 12 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. 17a. Tryggar övergångsbestämmelserna om kundsedlar i 85 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

64. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Ibruktagningen av punkterna 1–7 i 24 § 1 mom. bör göras förpliktande först fr.o.m. 1.1.2021 (landskapet kan efter egen prövning ta dessa i användning redan tidigare) och ibruktagningen av punkterna 8–11 bör förkastas helt.

65. 17b. Tryggar övergångsbestämmelserna om social- och hälsocentralerna i 86 och 88 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

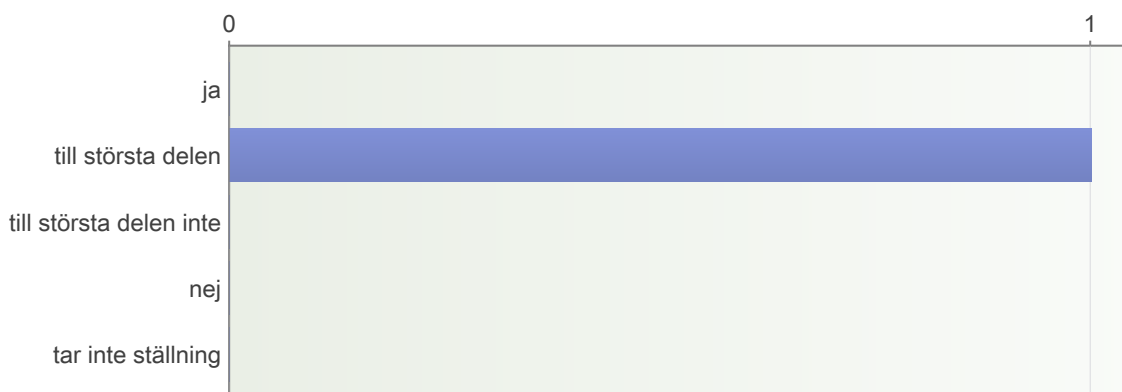

66. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

67. 17c. Tryggar övergångsbestämmelserna om mun- och tandvårdsenheterna i 87 och 89 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

68. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

69. 17d. Tryggar lagförslaget verksamhetsförutsättningarna för privata producenter av social- och hälsovårdstjänster?

Vastaajien määrä: 1

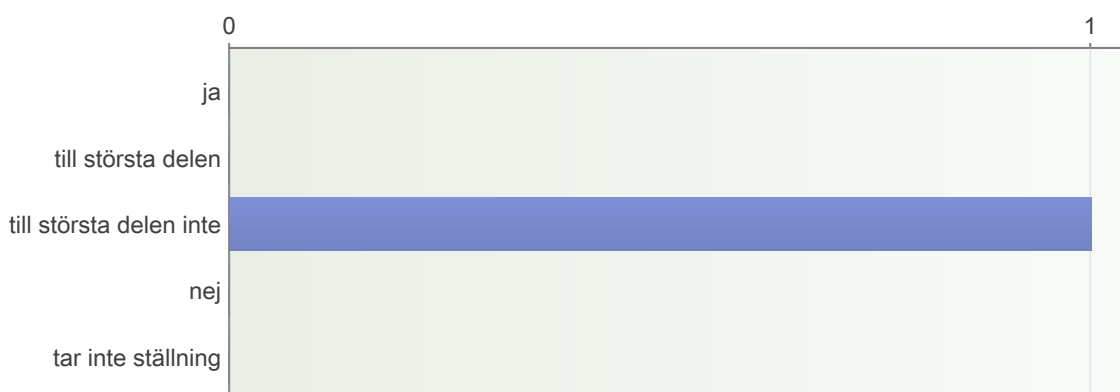

70. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

71. 17e. Ger lagförslaget små aktörer tillräckliga förutsättningar att vara tjänsteproducenter inom social- och hälsovården?

Vastaajien määrä: 1

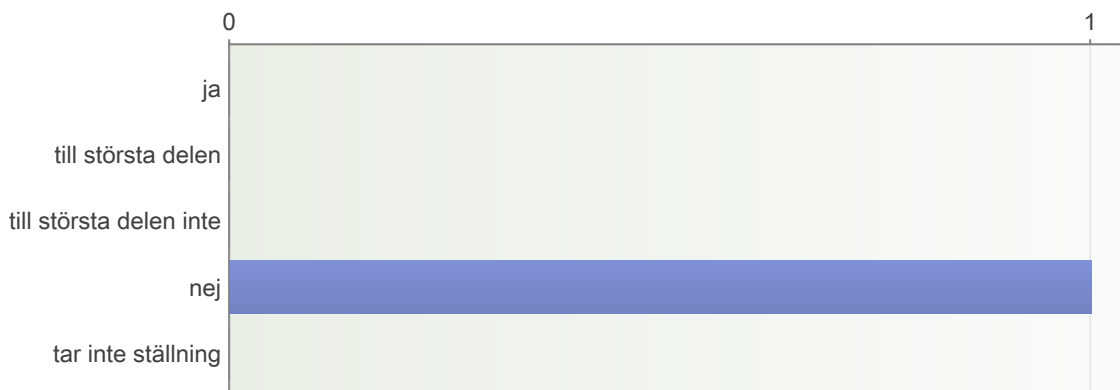

72. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

73. 18. Anser ni att bedömningen av reformens konsekvenser är korrekt och tillräcklig?

Vastaajien määrä: 1

74. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

-

Konsekvensbedömningen har gjorts ytligt, bristfälligt och delvis felaktigt. De största dynamiska konsekvenserna av lagen har inte bedömts överhuvudtaget. I fråga om den privata sektorn har man antagit att tjänsterna ska produceras i Finland av företag registrerade i Finland. Konsekvenserna av patienternas rätt att söka tjänster i andra EU-länder har inte bedömts alls. Skattekonsekvenserna av reformen har uträknats schablonmässigt utan att kontrollera i vilken utsträckning hälso- och sjukvårdsproducenterna i nuläget betalar samfundskatt. Åtskilliga kostnadsstegrande faktorer har nämnts utan att man i regel ens försökt bedöma deras kostnadseffekter. Grunderna för faktureringen av den verksamhet som omfattas av kundsedlar har inte beskrivits och de framförda talen är grovt felaktiga.

75. 19. Hur bedömer ni att reformen påverkar er egen organisations eller era medlemsorganisationers ställning?

Vastaajien määrä: 1

-

-

76. 20. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Vastaajien määrä: 1

- 40 § Språket för direktvalstjänster bör korrigeras så att det blir språkneutralt.
Med anledning av klienternas jämlikhet och serviceproducenternas konkurrensneutralitet bör man kräva att alla producenter av direktvalstjänster tillhandahåller sina tjänster på bägge nationalspråk, finska och svenska, i samtliga tvåspråkiga landskap.

77. 21. Specificerade förslag till ändringar i lagutkastet

Vastaajien määrä: 1

- Lagutkastet bör förkastas i föreliggande form och beredas på nytt.